



MLADÝ HASIČ

por. Mgr. Barbora Škodová



PRŮVODCE
MLADÉHO HASIČE
HASIČSKÝM SVĚTEM

edika.



Mladý hasič

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

edika.

Barbora Škodová
Mladý hasič – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA**

MLADÝ HASIČ

por. Mgr. Barbora Škodová

Na tvorbě knihy se podíleli sami hasiči. Autorka knihy je operační důstojnice na krajském operačním a informačním středisku HZS hl. m. Prahy. Fotografie v knize jsou od Petra Andráška, vyšetřovatele příčin požárů u HZS Moravskoslezského kraje, a od Jaroslava Mikošky, tiskového mluvčího HZS Jihomoravského kraje. Krásné ilustrace pro knihu nakreslil Tomáš Šustr, výjezdový hasič a velitel družstva HZS Letiště Praha.

Knih vznikla za podpory Ústřední odborné rady mládeže Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Z jejich materiálů byly převzaty některé fotografie, obrázky, a především nákresy jednotlivých disciplín.

Chtěla bych poděkovat všem, kteří se jakkoliv podíleli na tvorbě této knihy. Ať už jen podporou nebo dobrou radou. Poděkování patří Vojtěchu Malcovi, Andy Vavřichové a Miroslavu Vitáskovi za čtenářskou kontrolu. Děkuji kpt. PaedDr. Ludce Palzerové z HZS hl. m. Prahy za cenné rady. Děkuji také HZS hl. m. Prahy, a především své úžasné směně na operačním středisku.

Seznam zkratk:

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

JSDH – Jednotka sboru dobrovolných
hasičů

JPO – jednotka požární ochrany

HZS – Hasičský záchranný sbor

PČR – Policie České republiky

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

IZS – Integrovaný záchranný systém

OO – ochrana obyvatelstva

GŘ – generální ředitelství

SH ČMS – Sdružení hasičů Čech, Moravy
a Slezska

KSH – krajské sdružení hasičů

OSH – okresní sdružení hasičů

OORM – okresní odborná rada mládeže

POOD – požární ochrana očima dětí
a mládeže

ZPVB – závod požárnické

všestrannosti a brannosti

PVČ – preventivně výchovná činnost

MČR – Mistrovství České republiky

CAS – cisternová automobilová
stříkačka

AZ – automobilový žebřík

AP – automobilová plošina

AJ – automobilový jeřáb

TA – technický automobil

DA – dopravní automobil

RZA – rychlý zásahový automobil

VEA – velicí automobil

VYA – vyprošťovací automobil

**Věnování u této knize patří všem, kteří svou práci dělají srdcem.
A pokud je to práce věnující se pomoci druhým,
mají můj veliký obdiv.**



PŘEDMLUVA

Ahoj, malý hasiči, jsem tvoje knížka, která bude tvůj pomocník na cestě z malého hasiče k velkému hasiči. Hasič je pro všechny hrdina v opravdovém světě, ne jenom ve filmu. Stát se hasičem je snem mnoha dětí. Je to práce zodpovědná a nebezpečná, proto musí být každý hasič pořádně připravený. Musí hodně trénovat, ale i se dobře učit. Proto někteří hasiči začínají, stejně jako ty, od malého hasiče. A že nechceš být v dospělosti hasičem, vůbec nevadí. Když tě baví dělat všechny úkoly a cvičení malého hasiče se svými kamarády a v dospělosti si vybereš jiné povolání, vůbec nevadí. Naopak. Jako malý hasič se naučíš hrozně moc dovedností, které se ti budou hodit ve všem, co budeš dělat. Budeš připraven na všechno, co ti život přinese.

Tato knížka není učebnice ani souhrn pravidel. Je to souborná příručka, která ti pomůže nahlédnout pod střechu hasičárny a ukáže ti, jak to tam funguje. Jaký je rozdíl mezi profesionálním a dobrovolným hasičem. Co všechno dělají profesionální hasiči. Kdo všechno je dobrovolný hasič. A hlavně, co je to hra Plamen.

Na knize spolupracovali zástupci Hasičského záchranného sboru ČR a Rada mládeže Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Prosím všechny dospělé, kteří budou případně číst tuto knihu, o přihlédnutí k tomu, že je to souborná příručka pro děti. Některé definice a vysvětlení situací jsou zjednodušeny pro potřeby dětské knihy. Děkuji za pochopení.

Tak a pojďme se do toho pustit. Máme hodně práce. 😊





POŽÁRNÍ OCHRANA

JAK VZNIKLI HASIČI?

V pravěku lidé okoukali z přírody, jak vzniká oheň. Třeba blesk udeřil do stromu a ten začal hořet. Pravěcí lidé to napodobili a začali oheň používat na vytvoření tepla, světla, na vaření anebo výrobu věcí (například kováři pomocí ohně dokázali z kovu ukovat zbraně). Pokud ale člověk nad ohněm ztratí kontrolu a oheň se začne šířit dál, stane se z něj požár a ten všechno okolo spálí. V historii lidstva požár mnohokrát spálil domy, hrady i celé vesnice a města. Vesnice a města řídil pan starosta. Byl nazýván starostou, protože měl všechno ve vesnici nebo ve městě na starost. Lidé na ohni vařili, svítili a topili si ohněm. Občas se stala nehoda a z ohně, třeba v krbu, se stal požár. A požáry dělaly starostovi starosti. Tak pana starostu napadlo říct nejsilnějším chlapům z vesnice, aby mu pomohli, pokud začne hořet. A tak vlastně vznikli první dobrovolní hasiči. Třeba kovář, protože byl silný a zvyklý pracovat u ohně, nebo rolník, co měl vůz s koňmi, kterým mohli vozit vodu z řeky. Když začalo hořet, nechali svou rozdělanou práci a utíkali pomoci starostovi hasit požár.



Praha byla v dávných dobách jedním z největších měst, žilo zde hodně lidí a i požáry zde byly častější. Tak starosta celé Prahy vymyslel, že udělá hasiče z metařů. V té době se všechny odpadky vyhazovaly na ulici a starosta platil lidem,



metařům, kteří ulice uklízeli a zametali. Pana starostu Prahy napadlo, že metaři chodí po ulicích, takže je nemusí svolávat a budou u ohně jako první. A proto starosta města Prahy začal roku 1853 platit metařům i za to, že budou hasit požáry. Tím vznikli první profesionální hasiči, kteří hašení požárů měli jako svoji práci. Ze zametačů ulic se stali hasiči.

Časem začali být hasiči i v dalších městech po celé zemi. Od roku 1850 vznikaly na našem území první sbory dobrovolných hasičů. Mezi prvními českými sbory byl založen roku 1864 sbor ve Velvarech. Postupně se zlepšovalo jejich vybavení a hasiči se více cvičili a učili, jak nejlépe uhasit požár. Proto vznikaly školy pro hasiče a nejrůznější cvičení. Když zrovna nehořelo, hasiči trénovali, jak oheň uhasit, a také cvičili, aby byli co nejsilnější a připraveni na zásah. Z tohoto přípravného cvičení vznikl POŽÁRNÍ SPORT a hasiči začali mezi sebou soutěžit. První závody se v naší republice uspořádaly v roce 1970. Stejně jako se zlepšovali hasiči v hašení požárů, zlepšovali se i hasiči ve sportu.

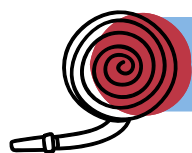
Čeští hasiči patří a patří mezi nejlepší požární sportovce na světě. I ve své hasičské práci se ve světě neztratí a patří mezi nejlepší. A protože jsou díky své poctivé přípravě opravdoví odborníci nejenom na hasicí, ale i záchranné práce, často jezdí do zahraničí pomáhat svým zahraničním kolegům zachraňovat lidi před mimořádnými událostmi.

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém, zkráceně IZS, je společná a nacvičená spolupráce mezi jednotlivými složkami (týmy) při mimořádných událostech a situacích. Každá ze složek umí něco líp, má jinou superschopnost, a spolu vytvoří silný tým, aby mohli hasiči pomáhat lidem co nejlépe. IZS není organizace, ale spolupráce.

Při větších událostech jsou potřeba na místě hasiči, aby lidi vyprostili a zabránili tomu, aby se nebezpečí dál šířilo. Zdravotníci ze zdravotnické záchranné služby, aby ošetřili zraněné a převezli je do nemocnice. Policie, aby pomáhala chránit lidi a majetek. Hasiči, záchranka a policie spolu každý den spolupracují. Aby ta spolupráce byla co nejlepší, byla vymyšlena společná pravidla a postupy, které trénují na společných cvičeních. Díky předem dohodnutým a nacvičeným postupům je jejich práce co nejúčinnější a nejrychlejší.

Základní složky jsou:



HASIČI (PROFESIONÁLNÍ A DOBROVOLNÍ HASIČI)



ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA



POLICIE ČR

Hasiči



Zdravotnická záchranná služba



Policie ČR



Tyto tři složky jsou základními složkami proto, že jsou pořád připraveny a mohou kdykoliv vyjet pomáhat. Mají svou tísňovou linku, kam lidé mohou kdykoliv volat o pomoc. A také protože jsou po celé České republice a mohou ihned vyjet na místo, kde jsou potřeba.

Pak máme ještě ostatní složky, které mohou pomáhat při mimořádných situacích, pokud je základní složky požádají o pomoc. Jsou zde složky, které mají jinou práci, ale pokud se něco stane, mohou pomáhat, kde je třeba. Nebo jsou tu speciální odborníci. Jsou to složky, které většinou nemají svou nonstop tísňovou linku (kromě městské policie nebo horské služby). Nebo nejsou po celé ČR, třeba horská služba je jenom na horách, ale znají hory lépe než hasiči a mají také lepší vybavení na záchranu v horském prostředí.

Mezi ostatní složky patří

MĚSTSKÁ / OBECNÍ POLICIE

ARMÁDA ČR

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR

HORSKÁ SLUŽBA

KYNOLOGICKÁ BRIGÁDA

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

VODNÍ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

POHOTOVOSTNÍ A HAVARIJNÍ SLUŽBY (PLYNAŘI, VODAŘI)

A DALŠÍ

TÍŠŇOVÁ VOLÁNÍ

Tísňové volání používáme, když potřebujeme pomoc. Vyťukáme do telefonu jedno z telefonních čísel tísňových linek. Každá ze základních složek IZS má svoji tísňovou linku.

150

**HASIČE NA POMOC ZAVOLÁTE
NA TELEFONNÍM ČÍSLE 150.**

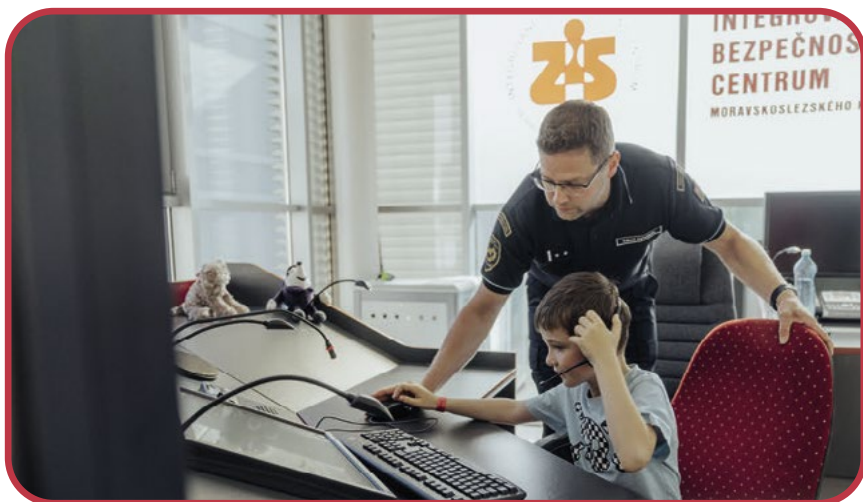
155

**ZDRAVOTNÍ ZÁCHRANNOU SLUŽBU
PŘIVOLÁTE ČÍSLEM 155.**

158

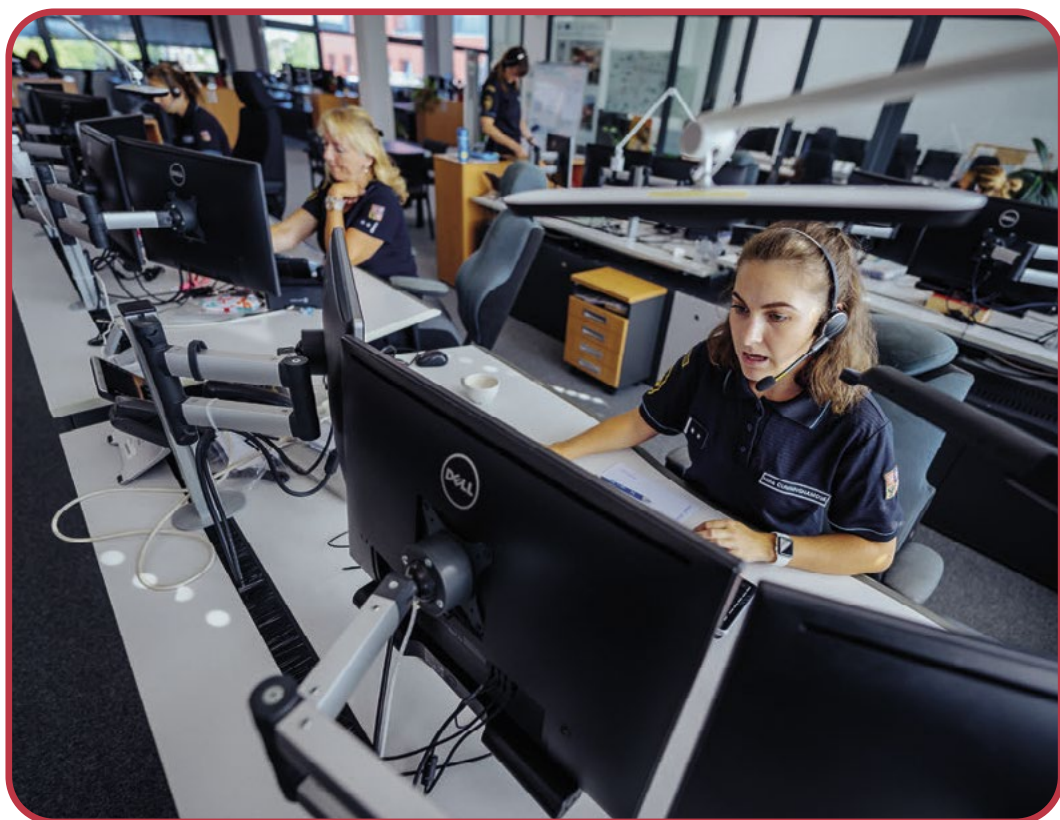
**POLICIÍ ZAVOLÁTE, KDYŽ
VYTOČÍTE ČÍSLO 158.**

Jako další linku pro pomoc můžeme volat číslo **156**. To je telefonní číslo na **městskou policii**, ale městská policie není v každém městě nebo obci. Číslo **1210** je číslo na **horskou službu**. Ta zase pomáhá většinou jen na horách. A pak máme „stodvanáctku“.



Tísňové číslo 112 je jednotné evropské číslo tísňového volání. Když toto číslo vytočíme kdekoli v Evropské unii, dovoláme se vždy na tísňovou linku té země. Takže když vytočíme číslo 112 v Praze, dovoláme se na operační středisko v Praze. Pokud vytočíme číslo 112 v Německu, dovoláme se na operační středisko v Německu. V České republice se o volání na toto číslo starají hasiči. Takže na operačním středisku hasičů řeší telefonáty na čísla 112 i 150.

Číslo 112 vytočíme, pokud potřebujeme pomoc v zahraničí nebo pokud nebudeme vědět, na jaké tísňové číslo volat. Operátoři na lince 112 umí informace získané od volajícího poslat hned všem základním složkám najednou. Což je výhoda, pokud je třeba velká dopravní nehoda, tak operátor linky 112 po získání všech potřebných informací od volajícího posílá na místo všechny složky najednou v jeden čas. A volající tak nemusí volat hasiče, potom ještě záchranku a jako další telefonovat ještě policii.



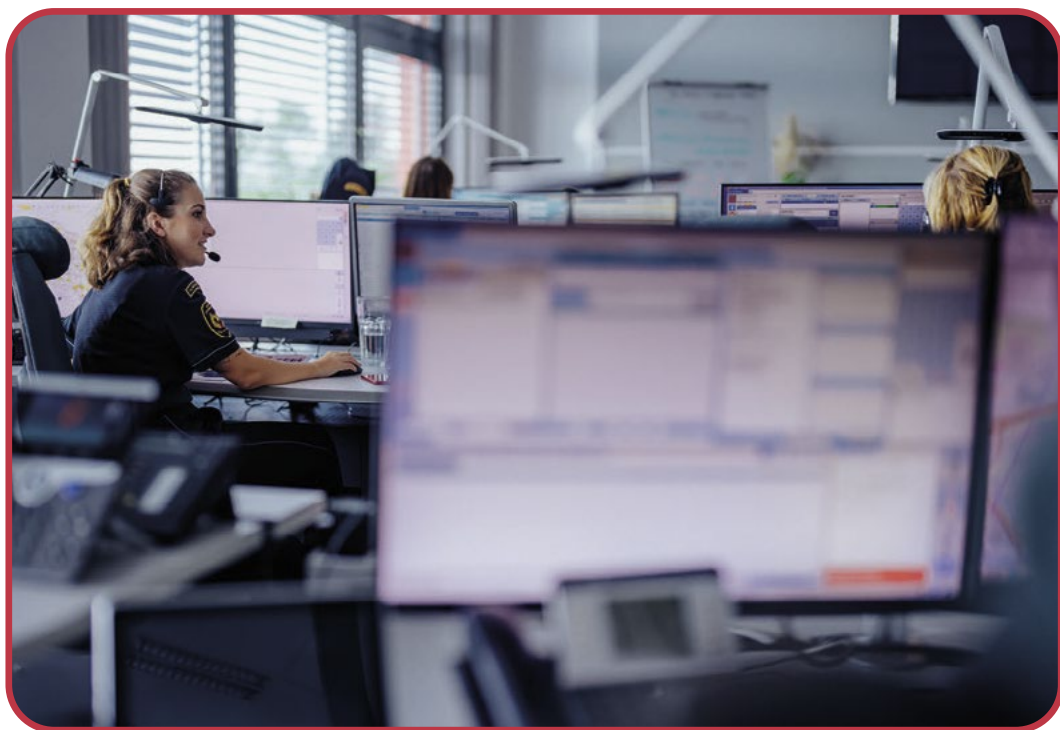
I tato linka je bezplatná a dá se na ni dovolat i bez SIM karty v telefonu. Takže pokud budeme potřebovat pomoc a nebudeme mít v telefonu SIM kartu, nebo bude zablokovaná, přesto se na linku 112 dovoláme. Bohužel bez SIM karty nemá telefon telefonní číslo, na které by mohl operátor volat zpátky. Proto je důležité říci všechny potřebné informace a nezavěšovat telefon, dokud neřekne operátor. Může se stát, že bude chybět nějaká důležitá informace, a na telefon bez SIM karty se nedá zavolat.

Operátoři na lince 112 umí vyřešit tísňové volání v angličtině nebo němčině, to právě kvůli cizincům, kteří k nám přijedou třeba na dovolenou a potřebují pomoc. Když pojedeme do zahraničí na dovolenou a budeme potřebovat pomoc, zavoláme na číslo 112 a také nám pomůžou. Nebudou tedy mluvit česky, ale anglicky se s nimi domluvíme.

Na číslo 112 lze psát i tísňové SMS zprávy. Pokud je někdo v tísni a nemůže mluvit, může napsat SMS. Ale platí stejná pravidla jako pro hovor. Musí napsat stručně a jasně, co se stalo a kde se to stalo. Operátor se ho může po zprávách doptat na potřebné informace. A komunikace probíhá formou SMS chatu.

S linkou 112 můžou komunikovat i auta nebo hodinky. Pokud auto nebo hodinky zaznamenají náraz a vyhodnotí, že majitel měl nehodu, auto či hodinky vytočí samy číslo 112 a majitel může komunikovat s operátorem přímo přes auto nebo hodinky.

Na tísňové linky se dovolá kdokoliv z České republiky. Volání je vždy bezplatné. Hovory jsou vždy nahrávány, aby bylo možné si je později přehrát. Když je nějaká informace nesrozumitelná, může si operátor pustit záznam znovu. Někdy si záznam z tísňové linky vyžádá policie, pokud vyšetřují trestný čin a volání na tísňovou linku může být důkaz.



Sluchátko tísňového volání zvednou na operačním středisku. Takové operační středisko má každá složka většinou v krajských městech (Praha, Brno, Ostrava a další). Každá složka (hasiči, záchranka i policie) má svoje středisko, ale jsou vzájemně propojené počítačem a telefonem a mohou si navzájem volat o spolupráci.

Po zavolání na tísňovou linku zvedne hovor operátorka nebo operátor. Ten potřebuje vědět, **co se stalo** a hlavně **kde se to stalo**. Když bude potřebovat operátor ještě nějaké informace, zeptá se. Proto zůstaňte na telefonu. Po získání všech důležitých informací pošle operátor na místo co nejrychleji složku, která je potřeba. Nejdůležitější je co nejjasněji říct, hlavně co se stalo a kde se to stalo.

Po zazvonění se operátorovi zobrazí telefonní číslo toho, kdo volá, někdy přesná, někdy přibližná poloha, odkud člověk volá. Přesto je důležité nahlásit přesné místo, kde je potřeba pomoc. Někdy nemusí být poloha přesná, nebo volající není na místě události.

Když operátor zjistí všechny informace, které potřebuje, určí, pro kterou složku (hasiče, policii nebo záchranku) případ je. Všechny informace o události jim operátor pošle datovou větou přes počítač a může jim i zavolat. Případy pro hasiče operátor přepošle jenom o pár počítačů vedle svého kolegovi. Ten podle informací v datové větě vybere v programu na počítači hasičskou stanici, která tam bude nejrychleji. Podle potřeby tam může poslat více družstev z jedné či více hasičských stanic nebo třeba dobrovolné hasiče. Operátor musí vybrat i družstvo, které má techniku potřebnou u zásahu. Například když je potřeba na místě hasičský člun, musí poslat nejbližší družstvo, které na hasičárně člun má a funguje. Tohle všechno rozhodování a vybírání trvá jen pár vteřin, než informace i s poplachem pošle operátor na hasičskou stanici.

Z každých deseti volání na tísňovou linku je osm volání zlomyslných nebo omylem vytočených, když se člověku omylem vytočí tísňové volání v kapse nebo když si děti hrají s telefonem. Někteří si dokonce dělají z tohoto volání legraci. Pokud si někdo dělá legraci nebo zneužívá tísňovou linku voláním, které není tísňové, může operátor telefonní číslo předat policii a ta ho potrestá. Zneužívání tísňové linky je trestný čin a pachatele čeká pokuta nebo i vězení.

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

Hasičský záchranný sbor (zkráceně HZS) je jednou ze základních složek Integrovaného záchranného systému. Jsou to všichni profesionální hasiči v ČR. Hlavním úkolem hasičů je chránit životy a zdraví lidí, zvířat a majetku před požáry, ale i dalšími mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Prostě když je někdo ohrožen událostí (třeba povodní) nebo situací (epidemie covidu), kterou nedokáže zvládnout sám, hasiči mu pomohou. Hasiči toho dělají opravdu hodně.



Činnost HZS

ZÁSAHOVÁ ČINNOST

Požáry, dopravní nehody, záchrana osob z hloubky nebo výšky, záchrana z vody, ledu, povodně, chemické havárie, likvidace po živelních pohromách a další.

STÁTNÍ POŽÁRNÍ DOZOR

Dohlíží na to, aby nezačalo hořet. Provádí kontroly, aby domy byly bezpečné z hlediska požáru. A také vyšetřují příčiny požárů, proč někde začalo hořet.

PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST

Hasiči také učí lidi, jak se chovat, aby nezačalo hořet. Nebo co dělat, kdyby začalo hořet.

**HUMANITÁRNÍ
POMOC**

Posílají pomoc do zemí, které potřebují buď materiál, nebo hasiče na pomoc při záchraně lidí či likvidaci následků mimořádných událostí.

**OCHRANA
OBYVATELSTVA**

Pokud se stane nějaká mimořádná událost nebo krizová situace, hasiči mají za úkol lidi dostat do bezpečí a postarat se o ně.

Všechny tyto úkoly nedělají výjezdoví hasiči sami, ale na každou činnost jsou vyškolení odborníci. Jsou hasiči, kteří jezdí jenom na zásahy. Jsou hasiči, kteří jen vyšetřují, proč začalo hořet. Jsou hasiči, kteří ve školách, na akcích či jinde učí lidi, co dělat, aby se nestal požár nebo jiné nebezpečí. Vymýšlí různé plakáty, příručky a videa. Učí tak lidi o prevenci, ale nejezdí přímo zasahovat k požárům a podobně. Prevence znamená, že se snažíme, aby to nebezpečí nezačalo. Nejčastěji kontrolami a učením se z minulých situací.

Protože profesionální hasiči pomáhají v nejrůznějších situacích, musí umět zvládat hodně činností. Aby se člověk stal profesionálním hasičem, musí do speciálního hasičského výcvikového střediska a školy. Výcviková střediska HZS jsou v Brně, ve Frýdku-Místku a ve Zbirohu. Tady hasič projde základním kurzem. Může po speciálním kurzu získat i nějakou specializaci a odbornost, stejně jako mladí hasiči získává odznaky odbornosti. Protože činnost hasičů je opravdu různorodá, je potřeba speciálních dovedností.

Výjezdový hasič může mít různé specializace:



Hasič strojník: Tento hasič může řídit velká hasičská auta i speciální hasičskou techniku. Na speciální techniku musí mít i splněný kurz na danou techniku, jako například jeřábník nebo bagrista.

Hasič potápěč: Kromě hašení požárů se umí potopit s potápěčskou výstrojí a pracovat pod vodní hladinou. Pod vodou vyhledávají lidi či vyprošťují nebo vyzvedávají různé předměty. Například pokud do vody spadne auto, potopí se ke dnu, aby mohli hasiči auto přivázat na jeřáb, který ho vytáhne.



Hasič lezec: Umí slaňovat a šplhat ve výškách. Zachraňuje lidi ze skal, ze stromů nebo ze střech domů. Může také slanit například z vrtulníku, aby vytáhl lidi z vody nebo z nějakého nepřístupného terénu. Umí skvěle vázat uzly na laně a nebojí se výšek.